

I

(Резолюции, препоръки и становища)

СТАНОВИЩА

ЕВРОПЕЙСКИ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА
ДАННИТЕ**Становище на ЕНОЗД относно предложението за обща рамка за европейските статистически данни относно лицата и домакинствата**

(2017/C 87/01)

Предложението има за цел да създаде обща рамка за европейските статистически данни за лицата и домакинствата, основани на индивидуални данни, събрани чрез извадки.

В съответната си част Предложението съдържа препратки към използването на административни записи, както и към други източници или иновативни подходи за предоставяне на статистически данни в контекста на големи данни. Новите иновативни подходи могат да донесат добри перспективи за статистиката и изследователската дейност, но също така ще породят рискове и предизвикателства, и законодателите трябва да гарантират, че потенциалните ползи не трябва никога да са за сметка на правата на лицата. За да осигурят ефективна защита на правото на неприкосновеност на личния живот и правото на защита на личните данни, законодателите трябва да предвидят потенциалните рискове и предизвикателства, до които биха могли да доведат тези обещаващи техники, и да осигурят подходящи гаранции.

За тази цел ние препоръчваме да се преразгледа член 8, за да се гарантира, че всяка обработка на данни, включваща административни записи и други източници на данни, следва да се извършва в съответствие с приложимите закони за защита на данните, както и че всяко директно предоставяне на данни от лицата (с някои изключения, предвидени от закона, и при спазване на подходящи гаранции) трябва да е доброволно.

По отношение на свързването на административните записи, както е предвидено в член 11, ние също подчертаваме необходимостта да се гарантира, че всяко такова свързване следва да се извършва в съответствие със законодателството за защита на данните, при необходимост и при съблюдаване на принципа на пропорционалност и конкретните гаранции съгласно правото на държавите членки или правото на Съюза.

ЕВРОПЕЙСКИЯТ НАДЗОРЕН ОРГАН ПО ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 16 от него,

като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално членове 7 и 8 от нея,

като взе предвид Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни;

като взе предвид Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 година относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни, и по-специално член 28, параграф 2 от него,

ПРИЕ СЛЕДНОТО СТАНОВИЩЕ:

1. Контекст и цел на предложението

1. На 8 август 2016 г. Европейската комисия („Комисията“) публикува Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща рамка за европейските статистически данни за лицата и домакинствата, основани на индивидуални данни, събрани чрез извадки (наричано по-нататък „Предложението“) ⁽¹⁾. Същия ден Комисията поиска от Европейския надзорен орган по защита на данните („ЕНОЗД“) да предостави становище в качеството си на независим консултативен орган. Съветът на Европейския съюз („Съветът“) също отправи искане на 25 ноември 2016 г.
2. Както е посочено в член 1 („Предмет“), целта на Предложението е да се създаде обща рамка за европейските статистически данни за лицата и домакинствата, основани на индивидуални данни, събрани чрез извадки.

⁽¹⁾ COM(2016)551 final.

3. ЕНОЗД взема предвид свързаните с политиката цели на Предложението. Той приветства:
 - факта, че е проведена консултация с него, както и че тази консултация е спомената в съображение 23 от предлагания регламент;
 - включването на съображение 20, което съдържа позоваване на приложимото законодателство за защита на данните (Регламент 95/46/ЕО и Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета); както и
 - позоваването на правилата за защита на данните при свързването на различни записи относно дадено лице (член 11).
2. **Общ преглед и основни опасения**
4. Основното ни опасение е свързано с неяснотата в настоящия проект относно възможността за използване на източници на „административни“ данни и „големи данни“, например данни за местонахождение от телефона, фирмени и данъчни документи, документация за общественото осигуряване и медицинска документация, записи на бюра по труда и организации, управляващи общественото осигуряване. Въпреки че големите данни могат да обещават нови възможности и по-голяма ефективност при изготвянето на официалните статистически данни, те също така пораждаат специфични рискове и поради това ние предлагаме внимателно разглеждане на всички относими разпоредби ⁽¹⁾.
5. Също така бихме приветствали по-голяма яснота относно факта, че всеки път, когато информация се предоставя пряко от лица, това трябва да става доброволно, като се използва съгласие по силата на членове 6 и 7 от Общия регламент относно защитата на данните („ОРЗД“) ⁽²⁾ като правно основание за обработването на лични данни; освен когато предоставянето на информация се изисква изрично съгласно правото на Съюза или на държавите членки в съответствие с приложимото законодателство за защита на данните.
6. В светлината на тези опасения бихме приветствали особено въвеждането на по-голяма яснота от законодателите в начина, по който е формулиран член 8 (относно източниците на данни и методите).
7. Други относими разпоредби, които според ЕНОЗД биха могли да бъдат подобрени, включват:
 - член 2, буква д) относно определението за „административни записи“;
 - съображение 4 относно използването на „административни източници“ за статистически цели;
 - съображение 20 относно приложимото законодателство за защита на данните и понятието „*значим обществен интерес*“;
 - член 11, параграф 1 относно рамката на извадката.
3. **Препоръки**
- 3.1. *Позовавания на приложимото законодателство за защита на данните (съображение 20)*
8. В зависимост от датата на влизане в сила на предлагания регламент е възможно да се наложи позоваванията на приложимото законодателство в съображение 20 да бъдат актуализирани. По-конкретно, може да се наложи те да бъдат заменени с позовавания на Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД), който ще влезе в сила на 25 май 2018 г., и с позовавания на новия законодателен инструмент, заменящ Регламент 45/2001.
9. Също така бихме приветствали позоваване, в съображение, на спазването на гаранциите, свързани с обработването за статистически цели по член 89 от ОРЗД.
10. Предвид факта, че Предложението предвижда използване на данни от нови източници, които могат да включват например данни за местонахождение, получени от записи на мобилни телефони (вж. точка 3.4 по-долу във връзка с член 8), ние също така препоръчваме конкретно позоваване на Директивата за право на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации ⁽³⁾, която към момента се преразглежда (или новия Регламент относно правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации, ако е подходящо предвид сроковете).
- 3.2. *Позовавания на „значим обществен интерес“ (съображение 20)*
11. С оглед да се осигури възможност за по-лесна справка от страна на неспециалисти, препоръчваме текстът „*съгласно член 8, параграф 4 от Директива 95/46/ЕО*“ да се добави след израза „*значим обществен интерес*“. Ако текстът съдържа позоваване на ОРЗД, подходящото позоваване би било на член 9, параграф 2, буква ж) от ОРЗД.

⁽¹⁾ Във връзка с възможностите, рисковете и предизвикателствата, свързани с големите данни, вж. Становище 7/2015 на ЕНОЗД относно „Посрещане на предизвикателствата на големите информационни масиви“:
https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2015/15-11-19_Big_Data_EN.pdf. Вж. по-конкретно точка 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните); (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

⁽³⁾ Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации, ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37).

3.3. Определение на административни записи (член 2, буква д) и съображение 4)

12. Член 2, буква д) от Предложението определя „административните записи“ като „данни, генерирани от нестатистически източник, обикновено публичен орган, целта на който не е да изготвя статистически данни, за собствените цели на този орган“. Терминът „административни записи“ се използва по-нататък в член 8, както и в съображение 4.
13. Това определение на административни записи изглежда е много широко и изглежда включва „всякакви други източници“ на данни, друг термин, също използван в член 8. По този начин терминът „административни данни“, така както е определен, включва например не само административни записи от публични органи, но също така и източници като данни за местонахождение от мобилни телефони, които, в смисъла, в който терминът често се използва в ежедневието, не винаги се разглеждат като „административен запис“.
14. Това само по себе си изглежда не оказва пряко въздействие върху нивото на защита на личните данни, като се има предвид, че член 8, във всеки случай, включва „всякакви други източници“ на данни. Въпреки това, за по-голяма яснота, законодателите биха могли да обмислят преразглеждане на член 2, буква д) и по-тясно определяне на „административни записи“. Друга възможност е законодателите да заличат изцяло член 2, буква д) и вместо него, в член 8, да включат „административни записи, създадени от организация, обикновено публичен орган, за други, нестатистически цели, и всякакви други източници, методи или иновативни подходи...“
15. Освен това, както беше посочено по-горе, съображение 4 специално насърчава използването на административни източници за статистически цели. Приветстваме факта, че съображението подчертава необходимостта от гарантиране на „качеството, точността, навременността и съпоставимостта на тези статистически данни“. За по-нататъшно подобряване на тази разпоредба препоръчваме да се добави позоваване на защитата на личните данни. Например в края на параграфа може да бъде добавен следният текст: „както и гарантирането на правото на защита на личните данни“.

3.4. Източници на данни и методи (член 8)

16. В допълнение към данните, пряко предоставени от респондентите, член 8 включва и „административни записи и всякакви други източници, методи или иновативни подходи, доколкото те позволяват изготвянето на данни, които са съпоставими и са в съответствие с приложимите специфични изисквания, изложени в настоящия регламент“.
17. Член 8 отразява намерението, изложено на стр. 13 от Обяснителния меморандум, да се позволи и насърчава „използването на нови форми за събиране на данни и на алтернативни източници на данни, включително административни данни и оценки, получени от моделиране и големи данни“. Вж. също съображение 4 от Предложението, вече споменатото по-горе, което насърчава, „благодарение на технологичния напредък, възможността за използване на административни източници“, и член 13 относно проучванията за осъществимост и пилотните проучвания, който също разглежда използването на други източници на данни.
18. В областта на статистиката, както и в други области, големите данни могат да донесат ползи като повишена ефективност. Те обаче могат също да създадат допълнителни рискове. Новата рамка за защита на данните и по-конкретно приемането на ОРЗД има за цел да се справи с тези рискове по начин, който осигурява защита, но също така позволява гъвкавост при по-нататъшното използване на данни, включително за целите на статистиката.
19. Вероятно обаче ще бъдат необходими по-нататъшни законодателни мерки в областта на националното право или правото на Съюза, регламентиращо статистическите данни, за да се позволи по-широко използване на големи данни в статистиката по начин, съвместим с приложимото законодателство за защита на данните.
20. Настоящото предложение не следва да създава илюзията, че член 8 осигурява достатъчно правно основание за ползване на големи данни за целите на Предложението. От съществено значение е съображенията и член 8, в съчетание, да покажат ясно, че при всяко такова използване на източници на големи данни следва да се спазва приложимото законодателство за защита на данните, включително необходимостта от подходящо правно основание по смисъла на член 6 от ОРЗД.
21. За тази цел препоръчваме член 8 да бъде променен, както следва:

Член 8

Източници на данни и методи

1. Държавите членки предоставят данните, посочени в член 1, като използват един от следните източници или комбинация от тях, при условие че те отговарят на изискванията за качество, посочени в член 12, **и се събират и обработват допълнително в съответствие със и при спазване на гаранциите, предвидени в приложимите закони за защита на данните:**

- а) информация, пряко предоставена от респондентите **доброволно, въз основа на съгласието на субектите на данни, които предоставят данните по член 7 [от ОРЗД] (освен когато предоставянето на информация се изисква изрично съгласно правото на Съюза или на държавите членки, което е приложимо по отношение на администратора на данни и което също така установява подходящи мерки за защита на правата и свободите и законния интерес на субектите на данни);**

б) административни записи и всякакви други източници, методи или иновативни подходи, доколкото те позволяват изготвянето на данни, които са съпоставими и са в съответствие с приложимите специфични изисквания, изложени в настоящия регламент.

2. Държавите членки предоставят на Комисията (Евростат) подробна информация за използваните източници и методи.

3.5. Рамка на извадката (член 11)

22. Член 11, параграф 1 предвижда, че рамката на извадката включва също така „*информацията, необходима за свързване на лицата с други административни записи, доколкото това е позволено от правилата за защита на данните*“.

23. Препоръчваме втората част на изречението да се перифразира, както следва: „*доколкото свързването с тези други записи е необходимо и пропорционално и е изрично разрешено съгласно правото на Съюза или на държавите членки, което е приложено по отношение на администратора на данни и което също така установява подходящи мерки за защита на правата и свободите и законния интерес на субектите на данни*“

4. Заключение

24. ЕНОЗД препоръчва:

— когато се прави позоваване на приложимото законодателство в член 20, да се включи позоваване на Директивата за право на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации, както и да се направят необходимите актуализации на всички относими позовавания, ако е необходимо, в светлината на текущото преразглеждане на рамката за защита на данните;

— да се пояснят позоваванията на „*значим обществен интерес*“ в съображение 20;

— да се преразгледа значително член 8, за да се гарантира, че всяка обработка на данни, включваща административни записи и други източници на данни, следва да се извършва в съответствие с приложимите закони за защита на данните, както и че всяко директно предоставяне на данни от лицата (с някои изключения, предвидени от закона, и при спазване на подходящи гаранции) трябва да е доброволно;

— по отношение на свързването на административните записи, както е предвидено в член 11, да се гарантира, че всяко такова свързване следва да се извършва в съответствие с правото на защита на данните, при необходимост и при съблюдаване на принципа на пропорционалност и конкретните гаранции съгласно правото на държавите членки или правото на Съюза;

— да се обмисли възможността за преразглеждане на определението за „*административен запис*“ в член 2, буква д) и да се добави позоваване на защитаването на правото на защита на личните данни в свързаното с него съображение 4.

Брюксел, 1 март 2017 г.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

Заместник на Европейския надзорен орган по защита на данните